

Per SUSAN YANKOWITZ
Traducció: Teresa Requena

"Potser algú, expert en l'estudi del cervell humà, entendrà la meua malaltia, descobrirà els efectes que té una lesió de cervell en la ment, la memòria i el cos d'un home... Sé que ara es parla molt sobre el cosmos i l'espai exterior i que la nostra Terra és només una partícula minúscula d'aquest Univers immens. Però, de fet, la gent rarament hi pensa, el màxim que poden imaginar són viatges cap als planetes que giren al voltant del Sol. En canvi, pel que fa al viatge d'una bala, d'un projectil o del fragment d'una bomba que forada el crani d'un home, trencant i cremant els teixits cerebrals, inutilitzant la seva memòria, la vista, l'oïda i la percepció..., avui per avui, ningú no sembla trobar en això cap fet extraordinari..."

L. Zazesty, ferit al cap durant la batalla de Smolensk, 1943

NOTA DE L'AUTORA

Com a escriptora, quasi sempre em sento atreta cap al drama personal de persones que es troben en situacions extremes, de persones que són empeses pel destí cap a un abisme personal o polític, per algun accident o bé per qüestions de caràcter. Quan Joseph Chaikin em va demanar que escrivís una obra sobre la seva situació extrema, l'afàsia o la incapacitat de parlar, això va coincidir amb un malson propi, un malson que semblava compartir amb molta altra gent.

El 1986, durant una operació a cor obert per a reemplaçar-li una vàlvula defectuosa, en Joe va patir una apoplexia massiva que el va deixar afàsic. Al principi, només podia pronunciar sons inintel·ligibles i unes poques paraules. No podia ni llegir ni escriure. La seva memòria per als noms, els llocs i els números va quedar malmesa i la capacitat de pensament abstracte —essencial en la seva vida intel·lectual— se li escapava. Durant una recuperació llarga i difícil, va començar a reunir un conjunt de paraules i, finalment, va crear una forma de comunicació pròpia: un llenguatge sense sintaxi convencional, molt sovint sense paraules connectores, com ara preposicions, però tot i així comprensible, fins i tot poètic... si un escolta.

Cel de nit és una obra sobre el llenguatge i la capacitat d'escoltar, sobre els espais interior i exterior, sobre una malaltia, sobre la terrible experiència d'una família, sobre un triomf individual. Però sobretot és una obra

sobre la comunicació. En Joe va ser-ne la inspiració i l'he escrita per ell amb amor i respecte infinits.

PERSONATGES

ANNA, ASTRÒNOMA, D'UNS QUARANTA ANYS
DANIEL,¹ UN BARÍTON, ENTRAT EN ELS TRENTA ANYS
ELISABET, FILLA D'ANNA, CATORZE ANYS
GUILLEM, ASTRÒNOM, 30-50 ANYS
LOGOPEDA I ALTRES PERSONATGES FEMENINS
PACIENT AFÀSIC I ALTRES PERSONATGES MASCULINS

1. Com que Daniel és un cantant d'òpera, seria bo escollir un actor amb bona veu. De tota manera, el que és més important és comptar amb un bon actor per al paper. Així, doncs, es poden utilitzar enregistraments com a suport, com a millora o com a substitució si és necessari.

EL DECORAT

El decorat per a Cel de nit comprèn tant elements naturalistes com d'abstractes, i s'ha d'adaptar a cada espai teatral. L'acció es desenvolupa —a vegades simultàniament— a les diferents habitacions d'un apartament de classe mitjana, al carrer, en una classe, en un hospital, al gimnàs d'una escola que es fa servir com a sala de ball i en una sala de conferències. Aquests espais s'haurien de suggerir i definir mitjançant la il·luminació i la tria d'objectes estratègics abans que intentar crear espais que vulguin semblar versemblants. La fluïdesa de moviment d'una escena a l'altra és molt més important que no pas els mobles. També es poden utilitzar plataformes i diferents nivells per ajudar a la flexibilitat desitjada.

EL VESTUARI

Com que els actors fan diversos papers i es mouen ràpidament, el vestuari ha de ser adaptable. Cada un dels actors hauria de tenir un conjunt bàsic, al qual se li pugessin afegir accessoris segons convingués.

LLOC I TEMPS DE L'ACCIÓ

L'acció de l'obra s'ha de situar sempre en el present, la qual cosa vol dir que les dates i les expressions hauran de ser actualitzades, segons convingui. Quan l'o-

bra es representi en un país que no sigui els Estats Units, pot ser millor adaptar les referències i l'argot, que per si sols constitueix tot un llenguatge, abans que adaptar els americanismes. Els temes de l'obra són universals i tindran més immediatesa si es connecten lingüísticament amb el present, amb els actors i amb l'audiència.

ACTE PRIMER

ESCENA PRIMERA

Per tot arreu hi ha un cel de nit ple d'estels que embolcalla i unifica l'audiència. L'ANNA també és present dins aquest cel de nit. És sobre una tarima, acabant de fer una classe als seus alumnes.

ANNA: ...Us adoneu que el que veiem representa tan sols un deu per cent..., probablement només un u per cent... del que realment existeix? La major part de l'Univers està amagada, és encara invisible als nostres ulls, una absència misteriosa. En sabem tan poc..., fins i tots els detalls més bàsics se'ns escapen. Quantes estrelles hi ha, i com sabem que no n'hi ha més? Per què giren els planetes, i si no giressin, cap a on anirien? Som nosaltres l'únic Univers, o som només un de tants altres? Si un forat negre és realment negre, i si realment és un forat, com podem estar tan segurs que realment existeix? I dins tota aquesta matèria fosca, en algun lloc, hi ha vida? (*Pausa.*) Si us plau, considereu aquestes qüestions per a la propera classe. Per cert, la paraula *considerar* literalment vol dir *amb les estrelles*. Estudieu el llenguatge. Probablement no sabeu que al segle XVII la gent moria a cabassos d'una malaltia que s'anomenava *planeta*. O quan no podeu anar a classe, perquè teniu la grip —allò que antigament s'anomenava *influença*—; aquesta malaltia deriva de la paraula que en Italià vol dir *influència astral*. I us heu fixat en la quantitat de països que mostren alguna forma astral a les seves banderes? Els Estats Units té cinquanta estrelles, Israel en té una, la Xina en té cinc... Hi ha també una paraula que la vostra generació utilitza constantment: *desastre*. I sabeu què vol dir? *Mala estrella!* (*Baixa de la tarima.*) Això és tot per avui!

Les estrelles s'apaguen, fosc.

El saló de casa l'ANNA s'il·lumina. DANIEL, el company de l'ANNA, fa un solitari.

ELISABET, la filla adolescent de l'ANNA, menja dolços i llegeix un exemplar del Súper Pop.

ANNA (*entra. Parla a ELISABET*): Això era per postres, Elisabet!

ELISABET: Ja he menjat un *bocata*.

ANNA: I jo què?

ELISABET: Ep, tranquil·la, que encara queda molta Nocilla.

ANNA: Ah, moltes gràcies. (*S'atura prop de DANIEL, que continua jugant a cartes.*)

Què? Ni una paraula de benvinguda?

DANIEL: Hola.

ANNA: No hi ha sopar?

DANIEL: Has arribat tard.

ANNA: Acabo de començar el quadrimestre. He tingut molta feina. (*DANIEL s'avergonyeix.*) Podries haver preparat alguna cosa...

DANIEL: A tu no t'agraden els ous remenats.

ANNA: Podries provar de fer alguna recepta nova...!

ELISABET: Què vols, que em mori de gana? No t'ho prenguis malament, però quan el Daniel cuina... és per vomitar!

DANIEL: Ets tan... tan poètica, Eli.

ANNA: Què has fet avui durant tot el dia? (*DANIEL la mira directament per primer cop, ella ofega un crit.*) Ahhhh! El Liceu!

DANIEL: La llum il·lumina l'astrònoma.

ANNA (*acostant-se a ell*): No t'han donat el paper?

DANIEL: Segur que sóc el baríton promesa més vell de tot l'ofici.

ANNA: Oh, vida. No tenies bé la veu?

DANIEL: Tenia la veu perfecta! (*Es desinfla.*) Bé, això és el que pensava.

ELISABET: Mama, qui t'agradaria més ser, la Claudia Schiffer o una de les Koplowitz?

ANNA: Preferiria ser jo mateixa.

ELISABET: De veritat? De veritat t'agradaria ser tu en comptes de ser molt maca o molt rica? Ostres mama, ets una mica rara!

ANNA: No tens deures?

ELISABET: Milions...

ANNA: Doncs, llença-t'hi de cap. (*L'ELISABET surt de l'habitació fent com si es tirés de cap a l'aigua. L'ANNA parla amb DANIEL.*) Estàs segur que no els has agradat?

DANIEL: Sé què és un *no* quan m'estrenyen la mà i em diuen *perdoni per les molèsties*.

ANNA: Potser és la manera com et presentes. Quan vas a una audició has d'irradiar confiança...

DANIEL: Com tu.

ANNA: No estic intentant menysprear-te.

DANIEL: No cal que ho facis. Ja estic prou enfonsat i tu m'estàs acabant de rematar.

ANNA: Si no et punxo no te'n sortiràs. (*Mentre ella parla, ell torna a agafar les cartes, les barreja i comença un altre cop.*) Escolta. Dissabte tens el recital. Algú important podria ser allà, algú del Liceu o... d'Alemanya! Podria ser la teva gran oportunitat.

DANIEL: També es podria quedar en res. Que és el que passa normalment. Potser m'hi he d'enfrontar, Anna. Potser no sóc prou bo.

ANNA: No ets bo, Daniel. (*Pausa.*) Ets fantàstic!

L'ELISABET, a la seva habitació, comença a practicar les conjugacions verbals en francès. Continua fent això durant tota l'escena.

ELISABET: *Je parlerai. Tu parleras. Il/elle/on parlera.
Nous parlerons. Vous parlerez. Ils/elles parleront.
Je mangerai. Tu mangeras. Il/elle/on mangera.
Nous mangerons. Vous mangerez. Ils/elles mangeront.
Je comprendrai...*

DANIEL: Em sembla que ets una somiatruites, Anna. Potser algun cop vaig veure una llum d'esperança, però em sembla que s'està apagant.

ANNA: No. No diguis això. Si us plau. Au va..., posa't a treballar. Només et queden sis dies. Has d'assajar.

DANIEL: El que de veritat necessito ets tu. (*Moment sexual.*)

ANNA: Aquesta és la teva solució per a tot.

DANIEL: Sembla que a tu també et va bé.

ANNA (*seduïda i seductora*): Què puc dir?

DANIEL: No diguis res. Deixa que el teu cos parli per tu. (*La toca. Ella respon a l'estímul, després dubta.*)

ANNA: No podem. No amb l'Eli a casa.

DANIEL: Està estudiant francès. Quina altra cosa podria ser més perfecta?

ANNA: Hauries d'estar assajant...

DANIEL: Però *o-la-la*, el francès se'm dona molt millor... (*Es fan un petó, llavors ella se n'aparta.*)

ANNA: Ho sento. Tinc moltes coses a fer. De veritat. I tu també.

DANIEL: ...D'acord. (*Torna a jugar a cartes.*)

ANNA: No volia dir jugar a cartes! (*No hi ha resposta.*) Has d'assajar!

DANIEL: Ho faré. Després.

ANNA: Després? No arribaràs enlloc. (*Ell s'encongeix d'espatlles.*) No puc suportar veure el que et fas a tu mateix! (*Ella aparta les cartes de la taula d'una revolada.*) Va..., que t'estimo molt! No et rendeixis!

DANIEL: Era a punt de guanyar! (*Colpeja la taula amb el cap, simulant frustració.*) Sabia que passaria això! M'ha passat tota l'escena pel davant quan venia cap a casa. (*S'aixeca. Li dona un regal.*) He previst la meva disculpa.

ANNA: No tinc paraules.

DANIEL: Bé, això és nou! (*L'abraça mentre ella obre el regal. És un moment molt íntim.*) Em sap greu això del sopar. Sento veure sempre les coses pel cantó dolent. Tu ho ets tot per a mi, ja ho saps.

ANNA (*treu un collaret de peces de colors*): Oh, Daniel. M'encanta. (*Se'l posa.*) Me'l posaré el dia del teu concert.

DANIEL: Fantàstic! Però no vull que portis res que hi pugui competir. Res de roba! Només tu i el collaret. Promet-m'ho.

ANNA: Després del concert. T'ho prometo.

DANIEL: La meua veu serà celestial. Omplirà tota la sala. Omplirà la ciutat, el país... totes les sales de concerts del món! I ara amor meu... (*Li fa un petó. Canta:*) *Addio, Addio*. Sí, et deixo. Me'n vaig a cantar amb tota la meua ànima. (*Es gira per marxar.*) Què menjaràs per sopar?

ANNA: Passa'm una poma. (*La hi passa, se'n va a vocalitzar i a assajar la seva ària. L'ANNA menja la poma i comença a preparar les classes. L'ELISABET continua amb les seves conjugacions. Hi ha soroll i un ambient caòtic. Sona el telèfon.*) Sí? Ah,

Guillem. No, ara no puc parlar. Estic de feina fins a les orelles, i, segons el Daniel, les orelles col·lapsades. Sí, tu fas la propera classe. Bàsic, bàsic, subbàsic. "Tranqui, xaval", com diuen ells. No saben res. Alguns es pensaven que es matriculaven a astrologia! Desplega tots els teus trucs. Et veuré a l'observatori divendres a la nit. Ah, i no t'oblidis del concert del Daniel de dissabte. Hem d'omplir la sala. Dignes-ho a tothom del departament, d'acord? Gràcies. Adéu. (ELISABET entra just quan ANNA penja.)

ELISABET: *Au secours, maman! Examen. Demain. Demain est la futur. Examen dans la tense futur. Je suis persu.*

ANNA: Com?

ELISABET: El futur, mama, ho captes? Mmm, no el sé.

ANNA: I qui el sap?

ELISABET: En francès, mama! Tinc un examen demà. Sobre el futur. M'has d'ajudar!

ANNA: Ara? Per què sempre ho has de fer tot a l'últim moment? He d'acabar una conferència, he de preparar les classes...!

ELISABET: I tu, per què sempre ho has de fer tot a l'últim moment?

ANNA: Vigila el que dius, senyoreta.

ELISABET: Va, mama, que trauré un zero. Estic estressadíssima!

ANNA: L'estrès és part de la vida. Continua estudiant, ho faràs molt bé. Continua. Practica. Però en silenci, si us plau.

ELISABET: Jo seré. *Je serai.* Tu seràs. *Tu seras.* Ell serà, ella serà. *Ell/ella... sera? És així? Sera? No, això és italià. O és portuguès? "Che sera, sera, whatever will be will be..."*, la saps aquesta cançó mama? (ANNA fa que sí amb el cap.) Així creus que és *sera*? El mateix en portuguès, italià i francès? Podria ser així, oi?

ANNA: Mira a veure si el Daniel et pot ajudar.

ELISABET: No sap francès.

ANNA: Sí que en sap. Se sap òperes senceres en francès.

ELISABET: Sí, sap les paraules, però no sap què volen dir.

ANNA: Això és ridícul. No podria cantar-les si no sabés què volen dir.

ELISABET: Té una traducció que li dona una lleugera idea, però paraula per paraula... no en té ni idea. És igual. Ell tampoc no té temps.

ANNA: Per què no fas servir el llibre de text?

ELISABET: Me l'he deixat.

ANNA: Què?

ELISABET: Sí, ja ho sé, no tinc res al cap. Me'l vaig deixar a l'escola.

ANNA: Llavors truca a algun dels teus amics. (La veu de DANIEL cada cop és més forta.) Daniel, pots baixar una mica el to de veu?

ELISABET: No t'importa si trec un zero, oi?

ANNA: No has sentit mai a parlar de Copèrnic i la seva revolució, senyoreta? Per a la teva informació, la Terra no gira al teu voltant.

ELISABET: Ara ho has dit. Gira al teu voltant. (Se'n va enfadada. L'ANNA es torna a posar a treballar. La veu de DANIEL se sent forta, cada cop amb més força. Ella intenta no fer-ne cas, però no pot.)

ANNA: Daniel, cantes massa fort. (Continua cantant.) Daniel, no puc ni sentir els meus pensaments. (Ell continua cantant. ANNA llença el bolígraf i s'acosta cap

a on és DANIEL. Crida:) Daniel, m'estic tornant boja!

DANIEL (entra): Em cridaves?

ANNA: Cantes massa fort.

DANIEL: Què vols que faci? *Playback*? *Xiuxiuejar*?

ANNA: Estaràs així tota la nit?

DANIEL: Primer et queixes perquè no assajo. Després et queixes perquè assajo. Deixa'm tranquil, Anna.

ANNA: Sembles l'Eli.

DANIEL: L'Eli plora a la seva habitació.

ANNA: L'Eli és impossible.

DANIEL: És la teva filla. No pots ajudar-la una mica?

ANNA: I qui m'ajudarà a mi? Que no compto, jo? La conferència que estic escrivint..., la que he de llegir al congrés..., te la vaig passar fa dues setmanes! Encara no l'has llegit!!

DANIEL: Ho vaig intentar. Què vols que et digui? Em sembla... xinès.

L'ELISABET entra enfadada a l'habitació i marca un número de telèfon.

ANNA: Però tu també fas servir un llenguatge que només entenen els que treballen en això, oi? Totes aquestes paraules que fas servir quan agafes feines d'informàtica: *turbo*, *xip*, *zip*... O aquests títols...: *Rigoletto*, *Tanhusar*...

DANIEL: *Tanhäuser*. Entens res de tot això? No. Ho intentes? No. Escoltes ni tan sols? No, no, no!

ELISABET: Nina? Mmm, escolta que estic "pillada". M'he deixat el llibre de francès a l'escola i les meves conjugacions fan pena.

DANIEL: Tu creus que la meva feina és una merda.

ANNA: No. Només el vostre vocabulari.

ELISABET: ...ho faràs. Fantàstic, Nina. Gràcies.

DANIEL: Fas la volta a tot, tu.

ANNA: No pas a la teva carrera.

DANIEL: Mira, vols que et digui una cosa, Anna? Ets una imbècil!

ANNA: Vols que te'n digui una altra? Ets un perdedor. (*Silenci sepulcral.*)

ELISABET: *J'aimerais. Tu aimeras. Il/elle/on*... Oh, no me'n recordo. Com era? *Aimera*? Sí, sí, era així. Semblo una zombi.

ANNA: Ho sento. (*Ell no respon.*) He dit que ho sento. (*Un altre cop, ell no respon.*) No te'n fas el càrrec de totes les coses que tinc al cap.

DANIEL: El teu cap, el teu cap. Això és l'única cosa que t'importa.

ANNA: És això? Els més grans filòsofs han dissertat àmpliament sobre si és possible que una ment pensi sobre ella mateixa... i... (*Fa petar els dits.*) ...eureka! Has solucionat la gran incògnita des de fa segles.

DANIEL: Aquesta és la teva activitat preferida, oi? Argumentar amb tu mateixa.

ANNA: Quina altra opció en tinc? No hi ha cap altre cervell per aquí a prop amb el qual pugui argumentar res.

ELISABET (*segueix al telèfon*): *Je parlerai. Jo parlaré. Je mangerai. Jo menjaré. J'irai. Jo aniré. J'aurai. Jo tindrè...*

DANIEL: Sóc molt més que un simple cervell, jo! Toca aquí. Ho notes? (*Li agafa la mà i la hi posa sobre el seu pit.*) És un batec, per si t'interessa.

ANNA: Per si t'interessa..., és el cervell qui controla el cor.

DANIEL: Sempre has de dir l'última paraula?!

ANNA: No tinc ni la primera paraula! No he escrit res des que he entrat per la porta! Els científics pensen que el caos és una forma superior d'ordre..., però no han vist casa nostra!

DANIEL (*explota*): I no la veuran! Mantén-los apartats de la meva vida. Me'n vaig a cantar al més fort que pugui. Seré el millor de tots. Sense tu, sol, xata, solo, *solitaire*! I tu, superastrònoma, pots agafar el teu caos, les teves estrelles, les teves dissertacions i anar-te'n a pastar fang!

ANNA: Molt bé. Me'n vaig. (*Surt. S'apaguen els llums. A la foscor.*)

ELISABET: *Je ferai. Jo faré. Je verrai. Jo veuré. Je lirai. Jo llegiré. Je dirai. Jo diré...*

ELISABET continua amb les seves conjugacions. DANIEL continua amb la seva ària. De sobte, dos focus molt brillants penetren la foscor. Se sent el soroll d'uns frens i el soroll sec d'un cos que cau. Tots els sons s'amplifiquen i se senten al mateix temps. L'ANNA és atropellada per un cotxe.

Per la llum que desprenen els focus, es veu el collaret de l'ANNA que es trenca; totes les peces del collaret queden escampades per tot arreu. És una rèplica visual del que li passa a la seva capacitat de parlar. Se senten les paraules del DOCTOR mentre les peces del collaret rodolen. Aquestes paraules tapen a poc a poc l'ària i les conjugacions.

DOCTOR (*parla a un dictàfon*): Accident vascular cerebral sever a l'hemisferi dret del cervell entre el còrtex auditori i el gir angular.

Es veu un PACIENT AFÀSIC, al fons, assegut en una cadira de rodes. Repeteix alguns dels sons que diu el DOCTOR. Les seves síl·labes s'ajunten mentre intenta pronunciar la paraula afàsia. Durant l'obra, el PACIENT AFÀSIC funciona com un cor grec o com una variació dels temes.

PACIENT AFÀSIC: Ahhhhhhhh.

DOCTOR: Agressió profunda al centre del llenguatge i a totes les funcions del llenguatge, incloent-hi anomia.

PACIENT AFÀSIC: Ahhh-ia.

DOCTOR: Alèxia, agrafia.

PACIENT AFÀSIC: Ahhhfff! Ahhhhhffa...ia.

DOCTOR: Problemes amb sintaxi, reducció de vocabulari, pertorbacions en la descodificació, manipulació i...

PACIENT AFÀSIC: fa fia fas fa.

DOCTOR: Codificació de símbols, comprensió d'informació verbal malmesa, especialment abstraccions i paraules relacionades amb temps i posicions a l'espai.

PACIENT AFÀSIC: As assss fasss.

Assaigs de Cel de nit, de Susan Yankowitz. Direcció: Ima Ranedo. AIET. Intèrprets: Maria Vilanova, Pau Torelló, Xavier Casan, Fátima Álvarez, Teresa Méndez, Ramon Garrido i Judith Pujol. (Fotografia: Tina Bagué).

DOCTOR: Pèrdua de memòria, desorientació i múltiples dèficits de percepció comuns a l'afàsia.

PACIENT AFÀSIC: ahhh ahhhh! Fas sia.

Al mateix temps, entren DANIEL i ELISABET amb uns rams de flors a les mans.

DANIEL: Afàsia?

DOCTOR: Del grec, vol dir *sense llenguatge o sense parla*.

PACIENT AFÀSIC: Aaaaaafaasiiaa.

Sota la llum d'uns fars de cotxe, es veu com entra un llit d'hospital. L'ANNA té el cap embenat i està incorporada sobre la llitera. L'ELISABET se li acosta.

ELISABET: Hola, mama. (L'ANNA quasi no la reconeix, la mira fixament.) Hola, mama.

L'ANNA la mira fixament. L'ELISABET li dona les àsters, les seves flors preferides (el nom deriva d'estrella). L'ANNA mira les flors i l'ELISABET.

ANNA: baa bubu mii tuuuuu tuuuu tuti tuti taaaaaa.

ELISABET: Mama?

DANIEL: Anna?

L'ANNA no sap què s'espera d'ella. Mira les flors... i comença a menjar-se-les. ELISABET i DANIEL se la miren fixament, commocionats.

Al mateix temps, en una altra part de l'escenari, a la classe, els llums s'encenen sobre GUILLEM, el col·lega de l'ANNA, que infla un globus, fins que explota. De dins surten estels de paper brillant que s'escampen per tot arreu.

GUILLEM: Així és com va passar. Fa deu o vint bilions d'anys, l'Univers va explotar de sobte amb el Big Bang, el misteri més gran que hi ha, un accident còsmic increïble... I llavors, el que un cop havia estat pura energia es va trencar en milions de trossos voltant per l'espai..., el vell ordre va quedar destruït i tot va començar un altre cop, totalment estrany i nou.

Fosc.

ESCENA SEGONA

Tot un seguit de vinyetes, definides mitjançant la il·luminació, cada una, com una radiografia.

TERCER DIA

A l'hospital. ANNA és al llit, està fent proves amb la seva veu.

ANNA: bu bu buuuu taaaa grutx grutx. (S'escolta a ella mateixa:) Ehh? (Ho torna a intentar:) Ak ak luluuuuu miii rau rau. (S'escolta a ella mateixa:) Ehh? Ehh? (Un altre cop. Aquesta vegada molt poc a poc:) Ootaaat burmmm ti ti ti. (Desesperada.) Eeh? Ehhhhh? Ehhhhhhhhhhhhhhhhhhhh?!

QUART DIA

DANIEL entra. És el primer cop que la visita. Tot el que fa, ella ho imita. Somriu, ella també. Li agafa la mà, ella li agafa la mà. Li toca la galta, ella li toca la galta.

DANIEL: Com estàs, amor meu?

ANNA: Jo... Jo... Jo..., embolico.

DANIEL: Jo... Embolico?

ANNA: Jo... Jo embolico... tu.

DANIEL: Jo embolico. (Comença a riure, ella comença a riure.) Jo també t'embolico.

Riuen junts. El riure esdevé llàgrimes. Només després d'haver plorat separatament es busquen l'un a l'altre. S'abracen.

SISÈ DIA

ANNA està gronxant les seves cames a poc a poc per una banda del llit. El PACIENT AFÀSIC està assegut a la seva cadira de rodes, fora l'habitació de l'ANNA, tot practicant una frase.

PACIENT AFÀSIC: om...es Peeee. Meu... nom... es PeeePeee. Beeee... Preeee...

ANNA baixa del llit. Encara no s'ha adonat fins a quin punt ha quedat malmesa la seva part dreta. Fa una o dues passes i cau... just a sobre la falda del PACIENT AFÀSIC, que està assegut a la seva cadira.

PACIENT AFÀSIC: peeee. Pep?

VUITÈ DIA

A l'hospital, l'ANNA està treballant el braç dret i la cama, que li han quedat força debilitats, amb el fisioterapeuta.

A casa, ELISABET assaja la seva primera visita a soles amb la seva mare. DANIEL fa d'ANNA.

ELISABET: Hola mama. (DANIEL somriu, diu hola amb la mà.) Com va? (A DANIEL, la cara se li torna trista.) Regular, oi? (DANIEL pronuncia unes quantes síl·labes confuses.) Ella pot dir més que això! Pot dir unes quantes paraules. Em vas dir que podia fer-ho.

DANIEL: Molt poques...: hola.

ELISABET: *Hola...* Oh, Déu meu, no puc fer-ho! No sé què dir!

DANIEL: Parla de tu mateixa. Com et va tot. Sigues natural.

ELISABET: Natural! Per favor, toca de peus a terra!

DANIEL: No m'agrada dir-ho, Eli, però això és real. Ella et necessita, maca. Au va. Intenta-ho.

ELISABET: *Vale...* Hola, mama... Saps què? Bones notícies!! Farem una festa a l'escola. Per fi! Emm, és pel dia de Sant Jordi, amb nois...

DANIEL: Uf, prou, prou. El metge va dir que no podia absorbir les paraules si parlem ràpid.

ELISABET (*més a poc a poc*): ...dia de Sant Jordi, llibres, roses, nois, noies i ...música! Fins i tot hi portaran un grup. Serà "súper". No et preocupis, hi haurà gent que vigilarà, uns quants profes, unes quantes mares... Què en penses?

DANIEL: ...Ma-re.

ELISABET: Què?

DANIEL: ...Ma-re-jo.

ELISABET: Au va, no saps què diria. T'ho estàs inventant.

DANIEL: Exacte. Estic fent servir la meva imaginació. Tot el que puc dir-te és que has d'escoltar la teva mare. Escoltar-la de veritat.

ELISABET: *Vale*, d'acord. Des de quan ets un expert d'escoltar?

DANIEL: Des d'aquesta setmana. Ara et toca a tu. Comunica-t'hi.

ELISABET: D'acord, d'acord. Per favor, això és pitjor que el francès... Mare. Has dit *mare*... Sé que ets la meva mare, mama. Què, què et sembla?

DANIEL: ...festa. Mare.

ELISABET: Vols venir a la festa? (*DANIEL assenteix, somriu.*) Mm, vols dir, venir a controlar? (*DANIEL diu que sí, un altre cop. Pànic a la cara d'ELISABET.*) No pot fer-ho. No pot. Seria patètic. Tothom pensaria que està malament del cap. No pot venir a la festa. Em moriria. (*DANIEL fa com si estigués a punt de plorar.*) Suposo que no començaràs a plorar...?! Daniel, per què fas això? Se suposa que m'has d'ajudar!

DANIEL: T'estic ajudant. Ara, jo sóc la teva mare. M'acabes de dir que t'avergonyeixes de mi, que no vols que vingui a la teva festa. Entenc les coses. Potser no puc parlar, però sí que hi puc sentir.

ELISABET: Això és al·lucinant. Què faré si plora?

DANIEL: Què fa ella quan tu plores?

ELISABET (*pensa. Llavors posa un braç al voltant de DANIEL*): Va, no ploris. Ho sento. Pots venir a controlar tot el que vulguis. No et preocupis, mama. T'estimo.

A l'hospital. ANNA aconsegueix aixecar el braç dret per sobre el cap.

DESÈ DIA

La LOGOPEDA sosté una pissarra on hi ha escrita la paraula Anna.

LOGOPEDA: Aquest és el teu nom. Pots dir-me'l? (*ANNA no troba la paraula.*) El teu nom és... (*ANNA no troba la paraula.*) El teu nom és Aaaaaa...

ANNA: Aaaaaa...

LOGOPEDA (*assenyalant les lletres*): Aaaa... nnaaa...

ANNA: Naaaaa...

La LOGOPEDA continua intentant que l'ANNA pronuncii el seu nom. L'ANNA només aconsegueix dir-ne una síl·laba.

Ahora, GUILLEM parla per telèfon amb DANIEL.

GUILLEM: No pot parlar clarament? No pot entendre el que se li diu? No pot ni llegir ni escriure? L'Anna?

DANIEL: L'Anna amb prou feines sap el seu nom.

GUILLEM: Vols dir... que és com un nen petit?

DANIEL: Alguna cosa per l'estil.

GUILLEM: Llavors, què li passa per dins el cap?

DANIEL: Com vols que ho sàpiga?

GUILLEM: Pot pensar?

DANIEL: Una persona pot pensar sense paraules? Aquesta és la mena de coses que vosaltres, els científics, estúdieu. Per què no la vas a veure i ho descobreixes tu mateix?

GUILLEM: Bé, tu penses amb música, oi? Potser ara ella pensa amb dibuixos, amb formes d'estrelles...

DANIEL: Tu ets el més adequat per descobrir-ho, Guillem. Potser si passes una mica de temps amb ella...

GUILLEM: Podrà tornar a fer classes?

DANIEL: No ho sé.

GUILLEM: És la mateixa persona? Vull dir, creus que per fora és diferent, però per dins és la mateixa?

DANIEL: No ho sé.

GUILLEM: O diferent per fora i per dins? Ella se sent diferent?

DANIEL: Ja t'ho he dit, Guillem, no sé què sent, no sé com pensa, no sé res!

Ara, la LOGOPEDA esborra el nom de l'ANNA de la pissarra.

GUILLEM: Bé..., si el segle XX ens ha alligonat d'alguna manera és... amb el fet que les paraules, en realitat, no tenen cap sentit.

DOTZÈ DIA

El PACIENT AFÀSIC està assegut amb la LOGOPEDA.

PACIENT AFÀSIC: A. B. C. OK! AB. C. C. C. ABC. C.

LOGOPEDA: A, b, c, d, e...

PACIENT AFÀSIC: Ah! A, b, c, d, e, f..., f..., f... follar!

LOGOPEDA: Molt bé! Aquesta l'has dita molt bé!

L'ELISABET està asseguda amb la seva mare.

ELISABET: ...I saps aquell examen de francès, mama? Aquell que pensava que trauria un zero? Vaig treure un 8,5. Un 8,5!

L'ANNA fa un petó al cap de la seva filla.

ANNA: Ascensor.

CATORZÈ DIA

El PACIENT AFÀSIC encara seu amb la LOGOPEDA, com abans.

LOGOPEDA (*cantant*): A b c d e f g...

PACIENT AFÀSIC (*també cantant, cada cop més i més content*): A b c d e f g h i j k...
k... k...

LOGOPEDA (*continua cantant*): h i j k l m n o...

El PACIENT AFÀSIC s'hi afegeix. Ells continuen cantant l'abecedari baixet per sota la propera escena. Tot d'una, el so d'una ària omple l'espai. DANIEL és amb ANNA i li ha posat un enregistrament del seu concert.

DANIEL: El concert va ser fantàstic. Vaig fer tres bisos. Hauries estat orgullosa de mi. Escolta.

L'ANNA escolta. Llavors, comença a taral·larejar la melodia, l'entona perfectament. Ell es posa molt content. Va cap a la LOGOPEDA.

DANIEL: Escolti. Està cantant amb mi. És l'ària que estava assajant just abans de l'accident.

LOGOPEDA: L'àrea musical del cervell es localitza a l'hemisferi dret. És la part esquerra la que ha quedat malmesa.

DANIEL: Però pot recordar...!

LOGOPEDA: La seva memòria millorarà. Però això no vol dir que serà capaç de comunicar el que recorda. ...No vull que tingui esperances falses.

DANIEL: M'està dient que es quedarà... així per sempre?

LOGOPEDA: Oh, no. Canviarà. Però ara mateix no podem preveure com ho farà. De tota manera, ben aviat, entindrà el que li ha passat. Llavors serà quan veritablement començarà a patir i quan més el necessitarà. Vostè serà la seva veu, el seu intèrpret, la seva connexió amb el món, ho serà... tot...

La LOGOPEDA surt. DANIEL assimila la informació i afegeix llavors la seva veu a l'enregistrament. Canta i canta amb tota la força amb què és capaç. Apassionadament. Fosc. En la foscor, sentim el PACIENT AFÀSIC cantant, exultant.

PACIENT AFÀSIC: Ara sé l'abc. Diga'm la-la-la penso la-la jo.

EL VINTÈ DIA

A l'hospital, l'ANNA es baralla amb un regal per tal de desembolicar-lo. A classe, GUILLEM està dret al costat d'una capsa tancada. Quasi imperceptiblement, la capsa sembla que es mogui, com si hi hagués alguna cosa amb vida dins seu.

GUILLEM: Fixeu els ulls en aquesta capsa. Mireu atentament. Ara. Ara. Teniu els ulls àgils? Heu vist com es movia? Hi ha alguna cosa a dintre? Com ho podeu saber? Amics meus, heu caigut en la famosa paradoxa del gat de Schrodinger! Sí, ho confesso, aquí hi havia un gat fa vint minuts. Ah! Ara creieu que potser heu sentit un marrameu, o el so d'urpes esgarrapant la fusta... Però, ho heu sentit realment? O ha estat la vostra imaginació? Concentreu-vos-hi. Parlem de la vida i de la mort. Perquè dins aquesta capsa enigmàtica hi ha un dispositiu que pot deixar anar un gas tòxic que pot matar el gat instantàniament. I què fa que el dispositiu comenci a funcionar? Un fet aleatori, la desintegració espontània d'un àtom. Ha passat? S'ha disparat el gas? El gat és viu o és mort? (Pausa.) No ho sabeu, oi? Perquè mentre no obrim la capsa, no hi ha manera de saber-ho del cert, i l'animal no és ni viu ni mort, sinó que existeix en un tercer reialme, en un pla diferent, en uns llimbs de pura possibilitat que contenen tots dos extrems simultàniament: la vida i la mort, la vida i la mort inseparables. (Pausa.) Bé..., obrim la capsa? En teniu curiositat? (Comença a obrir la capsa, però llavors s'atura.) Però, tot i així, tampoc no n'estaríem del tot segurs. Ja sabeu què va fer la curiositat a un gat.

ANNA treu el regal de la capsa. És un peluix: un gat.

VINT-I-VUITÈ DIA

ANNA juga a escacs amb el PACIENT AFÀSIC i li intenta explicar l'accident.

ANNA (amb dificultats per trobar cada paraula): Lluita llums. Cotxe fletxa mi. Foscabisme. Anna Patabuuuum!

PACIENT AFÀSIC (amb fluïdesa): Ah, ja que, per què no, sé perfectament com tu vols tot i llavors, bé, d'acord, és així i jo apoplexia, pluja confús tota l'estona, català adormit, i llavors vés a possible, naturalment, molt bé. (Es miren fit a fit, tots dos amb un somriure tens. Llavors, el PACIENT AFÀSIC mou una peça. Triomfalment.) Cac mat!!

QUARANTÈ DIA

ANNA està asseguda en una cadira amb respalller recte. Al davant, hi ha la LOGOPEDA, en una altra cadira. Durant tota l'escena, l'ANNA ha de lluitar per trobar la síl·laba més simple. En escena hi ha el PACIENT AFÀSIC, que també respon les preguntes, però el seu llenguatge es limita a unes quantes frases.

PACIENT AFÀSIC: Sí sí sí sí sí diable això mteix merda sí home.

Com abans, el PACIENT AFÀSIC fa de cor grec, una altra variant de l'efecte a comunicar. Les respostes s'haurien de treballar a la manera d'un contrapunt precís de l'escena central, quasi musical.

LOGOPEDA: Un altre cop. Com et dius?

ANNA: Aaaaa...

LOGOPEDA: Sí, sí. Aaaaa...

ANNA: Aaaa... astroma.

LOGOPEDA: Si, ets astrònoma, però no et dius així, tu. El teu nom també comença amb una A. A de Aaaa... Aaaa...

ANNA: Aaaaa... Aaaaa... na!

LOGOPEDA: Anna! Exacte! És fantàstic. A veure. Respon aquestes preguntes amb un sí, o amb un no. Escolta atentament. Els nens ploren?

ANNA: ...No. Sí. Sí, sí.

LOGOPEDA: Els gats beuen llet?

ANNA: ...llet ...sillet.

LOGOPEDA: Excel·lent. Els gossos borden?

ANNA: Sí. No. Sí. Sí!

LOGOPEDA: Bé! Ets un gos?

ANNA: ...No.

LOGOPEDA: Molt bé. Ets un home? (*L'ANNA fa una pausa, s'ho pensa.*) Ets un home?

ANNA: ...No.

LOGOPEDA: Bé. Ets una dona?

ANNA: ...Dona.

LOGOPEDA: Ets una dona?

ANNA: ...No. Sí. Sí. Dona.

LOGOPEDA: I tens fills?

ANNA: Dona. Meva. Uter... nena.

LOGOPEDA: La teva filla?

ANNA: Sí!

LOGOPEDA: Com es diu? (*L'ANNA, angoixada, no pot trobar el nom.*) Es diu Elin..., Elin...

ANNA: Elin... Elin-bet.

LOGOPEDA: Meravellós! Seguim. Quina és la ciutat que més t'agrada? (*L'ANNA no troba la paraula.*) És a prop?

ANNA: No!

LOGOPEDA: Bé. Un altre cop. Quina és?

ANNA: Nova... Novapoma.

LOGOPEDA: Vols dir la Gran Poma?

ANNA: Sí, sí, grannovayorma.

LOGOPEDA: Bé. La Gran Poma, Nova York. Em pots dir en quin país és? (*L'ANNA busca la paraula. No la troba. Riu.*) On és Nova York?

ANNA: A, a, a, a, a...

LOGOPEDA: Es-tats...

ANNA: Estels! Estels Fugits.

LOGOPEDA: Estels Fugits. Fantàstic, Anna! Una actuació estel·lar! Ara descansa una mica. Demà continuarem treballant.

S'aixeca per marxar. L'ANNA la frena.

ANNA: Era. Espera. Vull... vull...

LOGOPEDA: Sí? M'espero. Què vols?

ANNA: Vull... vull... ele!.

LOGOPEDA: Sé que costa, bufona, però hauràs de tenir paciència. Fa només sis setmanes que vas tenir l'accident. Pren-t'ho amb calma. Intenta trobar la paraula. Què vols?

ANNA (*va cap a la finestra*): Vull... vull... Anna vol... Anna vol opi. Sopa! Sopa! No..., vull Scoopy! No! No! Coco. (*Intenta completar el seu pensament fent servir les paraules velcro, scoopy, tele...*)

Mentrestant, la LOGOPEDA va cap a una cambra i parla amb DANIEL i ELISABET

LOGOPEDA: Sap què vol dir, però no pot fer sortir les paraules. Potser vol un plat de sopa o una moto. Potser vol fumar..., però ha perdut les paraules, estan escampades dins la seva ment i sense cap pista, no pot recuperar les que necessita. Imagineu-vos una ventada molt violenta que s'emportava tota la roba dels vostres armaris i la repartia per tot el món: necessiteu els mitjons blaus! Per on començaríeu a buscar? Tot volteja i està desordenat, un caos. Ella s'esforça. Troba una paraula aquí i una d'altra allà, però no les pot posar juntes per expressar el que sent. El que li ha passat és com un terratrèmol. És molt més que un problema de comunicació. Tot el seu món interior se li ha fet miques.

ANNA: Vull... *hobby!* Oli! Opi! Talco! Escó, esco?

ELISABET (*es gira cap a la LOGOPEDA*). Vol el seu telescopi!

ANNA: Elin-bet.

Fosc.

ESCENA TERCERA

La il·luminació cau sobre GUILLEM que dirigeix els seus estudiants fent servir un got buit i un d'altre ple de llet com a attrezzo.

GUILLEM: Voleu dir que l'Anna hi serà tota? No ho sé. Però durant un eclipsi solar, el Sol hi continua sent, oi? I quan una estrella es col·lapsa i tot queda dins seu, oi que també hi continua sent? Hem de fer connexions; tot està relacionat, el microcosmos i el macrocosmos, la pols interestel·lar i la pols en què els nostres cossos esdevindran, la foscor de l'Univers i la foscor del nostre cervell, el forat negre del cosmos i el forat negre on serem llençats al final. I dirigint les nostres ments endavant i endarrere, del cel a la Terra i de la Terra

al cel, tenim un riu, un pont, la Via Làctia... Bilions d'estrelles en una galàxia lluminosa. (*Canvia la llet d'un got a l'altre.*) Galàxia ve de galactos, que vol dir... (Beu.) ...llet.

Els llums s'apaguen. Dues espelmes s'encenen a casa l'ANNA. DANIEL ja quasi ha acabat de parar taula i hi col·loca al damunt una ampolla gelada de cava. L'ANNA el mira amb admiració. Durant tota l'estona, l'ANNA fa un esforç per trobar les paraules adequades. Cada cop pot comunicar-se millor, però encara no coordina bé les paraules. Tots dos intenten per tots els mitjans mantenir l'atmosfera "normal".

ANNA: Tu tot?

DANIEL: Jo sol.

ANNA: Cuina menjar?

DANIEL: Sí, podríem dir-ho així.

ANNA: Mai cuina després... no no no no... prabans!

DANIEL: No vaig haver de fer-ho mai.

ANNA: Molt bé. Molt, molt bé.

DANIEL: Espera a tastar-ho.

ANNA: Exper.

DANIEL: Jo? Un expert? Encara no, vida.

ANNA: Tu cuina. Primer solo. Home exper.

DANIEL: Home expert?

ANNA (*riu, ho intenta un altre cop*): Exper. Sssí... Sssí...

DANIEL: Silenci. Vols silenci per poder sentir els meus consells sobre cuina...?

No? (*Tots dos es queden estancats.*) Un experiment científic! És això?

ANNA: Feminitats!

DANIEL: Feminitats per a tu també. Ja veuràs com ens anirà molt bé. Ho sé. No ha canviat res.

ANNA: Oh no! Gran canvi. Com terratrèbol! Totcaigut terra. Molt desastre. Trencar. Adéu tu a mi.

DANIEL: Creus que trencarem?

ANNA: No anell de maximoni. Fàcil-dir, fàcil-sortir. Potser aviat.

DANIEL: Per què? Mai hem necessitat un paper per estar junts.

ANNA: Nova llei tu. Llei... pena.

DANIEL: No. Amor.

ANNA: ...De veritat?

DANIEL: T'embolicaré sempre.

Ella el busca, el comença a petonejar feroçment. Es vol expressar físicament, sense el pes de les paraules. Però ha oblidat què cal fer exactament. Ella és sobre d'ell, com un nen, perversament "polimorfa". Ell li correspon al començament, però després està confús pel que està passant; tot seguit, espantat. Amb cura, se'n desfà.

DANIEL: Espera, Anna. Espera, espera.

ANNA: Per què espera?

DANIEL: Tenim cava. (*N'agafa l'ampolla.*)

ANNA: No, no vaca. No fava.

DANIEL: Hauríem de celebrar-ho. (L'ANNA li posa els braços al voltant del coll fervorosament, però ell ja està traient el tap del cava.) És la teva primera nit a casa.

ANNA: Nit sí! Millor ara fexe. (Ell es torna pàl·lid i es posa nerviós. L'ANNA asenyala l'ampolla.) Mira. Tu polla. (Agafa el seu got per recollir-hi el cava que vessa.) Jo polla aquí. Obre. Obre. Agafo pompolles! (Ell encara està pàl·lid.) Polla. Fexe. Fexe.

DANIEL: Ohhhh. Sexe!

ANNA (fa que sí amb el cap; un gran somriure): Ara!

DANIEL: Potser he oblidat com es fa.

ANNA: Jo perfectament memòria això.

DANIEL (alçant el got per fer un brindis): Per a la meva... (Canta la melodia de "Celeste Aida".) ..."celeste Anna". (Trinquen. Ella ho fa amb massa força i trenca el got.)

ANNA (atabalada): Stup... stup... estúpida! No cuido!

DANIEL (netejan el que ha vessat): No et preocupis. No és res.

ANNA: Jo. Jo res.

DANIEL: No siguis beneita.

ANNA (més atabalada): Jogot. Trencar! Trossos. Tu gran recollir recollir. No bo.

DANIEL (secament): Oblida-te'n, d'acord?

ANNA: Oblidar. Sí. Oblidar totaestrella. Oblidar... paraules... poms... noms i brillar al mel-gel-cel! cel!

DANIEL: El metge va dir que cal temps.

ANNA: Agafar pala. Omplir forats al cap. Estúpida. Beneita. Cervell... cervell. Eclipsi.

DANIEL: Au, va, Anna, t'estàs mortificant.

ANNA: Bé. Morir.

DANIEL: Mira, això sí que és estúpid! Es trenca un got i tu vols morir-te! On és la teva força de voluntat?

ANNA: Voluntat? Tu força. Tu! Tu parles significat clar. Jo... embolic cap, pedres a la boca. Cotxe trencar tot.

DANIEL: Com podré compensar-t'hi? Com? Ho sento tant...

ANNA: No! No culpa culpable. Jo ràbia mateixa, córrer com boja cap destí. Jo.

DANIEL: Dignes què he de fer. Vull entendre. He llegit tot el que he pogut, intentant entrar dins la teva ment...

ANNA: Ment... morta..

DANIEL: No. No! La teva ment no és morta! Són només les paraules! Les paraules estan perdudes a dins! Les has de trobar un altre cop...

ANNA: Quan? Quan!? (S'enfonsa.)

DANIEL: Ho faré tot. Dignes. Què vols?

ANNA: Vull... Vull treballant.

DANIEL: Vols tornar a ensenyar?

ANNA: No possible ara ensenyar classe. Només vull art cun. Cun... cun...

DANIEL: Vols venir al meu pròxim concert?

ANNA: Sí! No. Cun... cun... vull cun-firrr.

DANIEL: Vols confirmar?

ANNA: Art. Art... pinzell.

DANIEL: Vols pintar?

ANNA (*es posa nerviosa. Intenta explicar-se*): Arti. Confus. Art... Ciència... Torre. Vola, vola, confès... Parxís. (*S'atura, ho torna a provar.*) Treball estrelles. Volar. La, la.

DANIEL: No et posis nerviosa, tranquil·la.

ANNA (*es recolza a la cadira, ho torna a intentar*): Elin-bet, vuit, examen.

DANIEL: L'examen de francès.

ANNA: Sí!

DANIEL (*intentant esbrinar què vol dir*): Examen de francès. Parxís... París. És això! La conferència de París!

ANNA: Sí!

DANIEL: La conferència!: Confès! Art... pinzell?: *L'article!* Vols llegir la ponència. Per què no? Tens dos mesos per preparar-la... Potser ho aconseguiràs.

ANNA: Treball! Faré!

DANIEL: Et faig costat, amor meu! Volarem junts!

ANNA: Volar tu... vola'm, alt-fexe! Volar! Volar ara! (*Bufa les espelmes. L'escena s'enfosqueix a mida que s'abracen. En la foscor se sent la veu de GUILLEM.*)

GUILLEM: Fora els llums! (*Foscor total.*) Em podeu veure? No, però si sóc aquí, existeixo, com un forat negre, una massa tan compacta, tan densa que cap raig de llum en pot fugir. Però dins el forat, on els vostres ulls, on el telescopi més potent i tot, no hi poden penetrar, la llum brilla, això és el que ens pensem, la llum està, senzillament, atrapada dins, incapaç de mostrar-se...

ESCENA QUARTA

Llum sobre l'ANNA. Durant aquesta escena ella roman al mig mentre que els altres personatges entren i surten des de la perifèria. Sovint no té temps ni de formar una paraula abans que algú altre l'assetgi. Hi ha un magnetòfon de casset que reproduïx veus i sons gravats que recalquen el bombardeig de paraules, com ara un butlletí de notícies, música rap o rock, un anunci de propaganda electoral, una retransmissió esportiva, un anunci, etc. L'escena hauria de tenir un ritme ràpid, in crescendo, cap a una intensitat gairebé al·lucinatòria. Es poden repetir frases o fer que les veus se sobreposin per aconseguir l'efecte desitjat.

CAMBRER: Les nostres recomanacions d'avui són sopa de galets, farfalle amb gírgoles, salmó marinat a les fines herbes, faisà glacejat amb mel.

ANNA: ...D'acord.

CAMBRER: D'acord què? (*L'ANNA s'entrebanca en parlar. El CAMBRER parla més alt i més a poc a poc com si l'ANNA fos dura d'orella*) Sopa de galets..., sí?

ANNA: Gatets?

CAMBRER: Sopa! (*Fa com si mengés sopa. Continua.*) Farfalle... Pasta... amb gírgoles: bolets. Salmó: peix! Peix! Riu! (*Fa com si fos un peix que neda.*) Faisà...: com un pollastre! (*Fa com si fos un pollastre, escatinant.*) L'ANNA intenta respondre, però una veu d'un contestador automàtic la talla.)

CONTESTADOR: Ho sento. En aquests moments no sóc a casa, però pots deixar un missatge després del senyal, et trucaré tan aviat com pugui. Fins aviat! (*Se sent el senyal acústic del contestador.*)

ANNA: Piiip... Nom Anna. Truco tu, truca mi, casa. (*Una veu amiga la interromp.*)

AMIGA (*com si es tractés d'un nen*): Vindré a casa teva, entesos? Anirem al museu, entesos? Veurem l'exposició de Cezanne. Molts, molts quadres. Quadres molt macos. Serà divertit, oi? Podrem veure els quadres juntes. Després podrem prendre un tallat al jardí. Oi que serà divertit? (*ELISABET la crida.*)

ELISABET: Mama, has de demanar hora per a les tutories.

El VENEDOR d'entrades reclama la seva atenció.

VENEDOR: Hi ha entrades per a platea, amfiteatre els dies 26, 27 i 28 de gener per a la sessió de les 21 hores o el dia 2 de febrer per a les sessions de tarda i nit. Quin dia, si us plau? Quin lloc? Quin preu?

El telèfon sona.

GUILLEM (*a l'altra banda del telèfon*): Volia dir-te que el Juli i la Gemma han creat un grup d'estudi amb la Societat d'Astronomia sobre Coses Desaparegudes per treballar sobre els neutrins i els protons. I em van demanar que et demanés si tu...

ANNA: Potser sí putón amb tu putón.

CONVIDAT EN UNA FESTA: Em dic Albert. Quina festa més horrorosa, oi? No, no diguis res, intueixo que estàs completament d'acord amb mi. Mongetes germinades. Formatge de soja. Aquesta conya del menjar dietètic és per als ocells!

ANNA: Ocells? Ocells? On ocells?

CONVIDAT EN UNA FESTA: No, només volia dir que odio aquest menjar natural!

ANNA: Natura, sí! Vist boscos, ocells. Eu... nuc.

CONVIDAT EN UNA FESTA (*separant-se'n sobresaltat*): Perdó?

ANNA: Ú... nic, ú... nic!

Se sent la veu de DANIEL.

DANIEL: No puc llegir aquest missatge! Qui m'ha trucat?

Una PERSONA CONEGUDA interromp.

PERSONA CONEGUDA: Sé el que estàs passant, de debò. Jo vaig estar afònica i amb bronquitis l'any passat —sí, sí, ració doble— i no podia pronunciar paraula. Va ser insuportable i a sobre va durar dues setmanes! De veritat que sé què se sent, i si algun dia necessites parlar amb algú...

La PERSONA QUE DÓNA INSTRUCCIONS entra a la conversa.

PERSONA QUE DÓNA INSTRUCCIONS: Surts a fora, camines amunt tres carrers fins a l'estació del metro. Agafes la línia verda fins a Les Corts. Surts i tires recte fins a un bloc marró de pisos que té tres columnes exteriors connectades a l'edifici. Vés cap a la primera columna i entra dins, veuràs uns ascensors. Agafa el que vulguis i prem el botó del 8-9-10. Llavors surt de l'ascensor i gira a la dreta, no, no, tira recte. Hi veuràs dues portes. És la de la dreta. També pots agafar l'autobús, si t'estimes més això. Pots agafar el 7 fins a Diagonal i llavors...

L'ANNA crida. Està dreta, completament aclaparada i desesperada. Els llums enfoquen la LOGOPEDA.

LOGOPEDA: És com Sísif, empenyent el llenguatge cap amunt d'una muntanya. Ha de buscar cada paraula i, un cop la troba, ha de fer esforços per retenir-la a la ment i llavors l'ha de moure molt lentament de la ment a la boca, i de la boca l'ha de traduir a uns sons que siguin intel·ligibles. Res, res no li ve d'una manera automàtica. Pots imaginar-te el patiment que suposa cada conversa? Algú em pot preguntar: "de què treballes?", i jo puc contestar: "sóc logopeda". Quina cosa més fàcil, oi? Però si hagués de pronunciar cada paraula al revés... (*Escrupolosament:*) Cos adepogol. (*Dirigint-se directament a l'audiència:*) Intenteu-ho. On va néixer? Ciutat i província. Al revés. Au, intenteu-ho. (*Espera les respostes. S'hi poden afegir frases del tipus: "més alt", "au, som-hi", "a veure, com ho dieu?"*) Veieu com us heu de concentrar i us heu d'esforçar per trobar cada síl·laba? Ara intenteu una cosa més simple. El vostre nom, al revés.

L'audiència respon, però en aquest cas l'ANNA és davant d'ells. El seu nom és un palíndrom.

ANNA: Anna! Anna!

La LOGOPEDA la mira amb orgull.

FI DEL PRIMER ACTE

SEGON ACTE

ESCENA CINQUENA

Els llums enfoquen l'ANNA. És a casa, intentant arreglar-ho tot i arreglar-se ella, mentre prepara la primera visita de GUILLEM. Prepara una cafetera, unes galetes... En un altre lloc, la LOGOPEDA seu amb el PACIENT AFÀSIC i l'ajuda a llegir un conte.

PACIENT AFÀSIC (*molt a poc a poc amb ritme i accent extravagants*): Un dia, quan la mili-moli recoll... recoll... recoll...

LOGOPEDA: Recollia.

PACIENT AFÀSIC: ...recollia les peretes i les pometes delsarbresdel seu jardí, va veure un oss... oss... osseelll que va caure... caure... caure d'un arbre.

LOGOPEDA: "Oh, pobret ocellet petitonet!", continua.

PACIENT AFÀSIC: "Ooooooooohhhhhh, pobretocelletpetitonet!"

LOGOPEDA: Molt bé.

Sona el timbre. L'ANNA es queda quieta. Després va a obrir la porta.

ANNA: Guillem!

GUILLEM: Hola Anna. (*Incòmode.*) Estàs fantàstica!

ANNA: Tu grisgrass! No! Gràci..!

GUILLEM: No si... ja ho dic jo. Fas molt bona cara. No sé realment què esperava, però, "guau"!, és al·lucinant: sembles tu mateixa. Bé, no vull dir que no siguis tu, però tot el que va passar va ser tan terrible, no tinc paraules...!

ANNA: Tassa galeta?

GUILLEM: Tassa? (*La mira fixament i llavors ho entén tot.*) Sí, sí, prendré una mica de cafè. Galetes, no. Ara estic vigilant la zona del mig, especialment des que vaig començar amb aquest nou grup de treball a l'observatori. Saps de què parlo, oi?

ANNA: No res sobre... de tu.

GUILLEM (*fa cas omís. Es posa còmode*): Bé, llavors t'ho explicaré.

ANNA: Dir dir. (*Explota i li engega*): Per què no visita?

GUILLEM: Per què... no... visita? (*Sorprès, entrebancant-se amb les seves paraules.*) Bé, ja saps com funciona això. Feina, feina, feina, les classes, les hores de visita, reunions de departament, intentar escriure un article, el temps desapareix...

ANNA: Polles!

GUILLEM: Què?

ANNA: Guille... polles.

GUILLEM: Suposo que aquest és el... meu... nom.

Li serveix cafè. Mentrestant, en un altre lloc.

PACIENT AFÀSIC: La mili-moli va cridar: "L'osseellet necessita aiga".

LOGOPEDA: Aigua.

PACIENT AFÀSIC: Aigua.

ANNA: Treballant.

GUILLEM: Com un esclau. Era el que et deia...

ANNA: Jo, jo treballant. El meu article. Abans accident. Tu llegeixes article, sí? Daniel no entén teoria. Tu conill.

GUILLEM: Conill.

ANNA: Conill Índies.

ANNA li porta l'article. A un altre lloc.

PACIENT AFÀSIC: "He d'anar a buscar aigua del pou del rei". I llavors la mili-moli va anar despesa, despesa, despesa...

LOGOPEDA: De pressa. De pressa. Això és el que fas tu. Vés més a poc a poc. (*PACIENT AFÀSIC fa una respiració profunda.*)

ANNA: Meu article tòtil... títol. (*Llegeix amb patiment, entrebancant-se amb errors estranys.*) Jugant al còmic... còsmic fet a amagar, gallineta cega còsmica.

GUILLEM: Ara recordo! Vam parlar-ne. La recerca de matèria fosca com a joc. Una metàfora brillant. Continua.

ANNA: ...jocs de nens, nens, moc... joc. És la nostra situació exacta vis-à-visa el còmic... el cosmos. Enfrontat als místics..., als misteris de l'espai infinit, la foscor on la gran part de l'Univers s'atabala... s'amalgama... s'amaga, nosaltres... (*Es rendeix, amb desesperació.*) Horrible! Massa difícil.

GUILLEM: No me n'havia adonat... Oh, Déu meu, Anna!

ANNA (*agrament*): No Déu. Estrelles. Males estrelles.

GUILLEM: Jo podria llegir la conferència per tu...

ANNA: No! Conferència meva.

GUILLEM: Però, tu no pots posar-te davant mil persones i llegir d'aquesta manera!

ANNA: Tu vols llum. Meva llum.

GUILLEM: No, no la vull. Vull que tu en trobis la teva, de llum.

ANNA (*sobresaltada*): Sola! Jo perduda! Tu no trobes mi! Per què? Per què?

GUILLEM: Ho sento, Anna! Ho sento. No sé què dir més...

ANNA: Jo busco, tu amagues. Terror... terrible no parlar, malsol! I jo... tipa, voler feina, conversió-conversa amb amic astronomia.

GUILLEM: D'acord, ho reconec, no he estat al teu costat.

ANNA: Perdut a les estrelles!

GUILLEM: Sí, sí! Sempre poto la fica. (*S'escolta ell mateix.*) ...fico la pota. L'he tornat a espifiar. Ho deixava per més endavant. Però he pensat en tu cada dia. Creu-me. I t'he trobat a faltar. Els estudiants estan tips de mi. Tothom vol que tornis. En Pere no agafarà ningú altre fins que tu no decideixis què vols fer i..., com es diu..., vol utilitzar la teva investigació en la seva conferència sobre els estels nans.

ANNA: Qui?

GUILLEM: Com es diu...? Del nostre departament..., baix..., ulleres... Ho tinc a la punta de la llengua... Sí, aquell a qui van fer un trasplantament de cabell...

ANNA: Alfons.

GUILLEM: Sí, sí, l'Alfons!

Es miren. En un altre lloc.

PACIENT AFÀSIC: La mili-moli se'n va anar de pressa a buscar l'aigua i es va trobar el coki-coki pel camí. Coki-coki?

LOGOPEDA: Sí, això és el que diu, coki-coki.

PACIENT AFÀSIC: Coki-Coki. (*Tira el llibre a terra.*) Guerra i pau! Quijote! No, coki-coki!

ANNA: Diga'm nena... feina tu Guillem. Observatri, per què?

GUILLEM: He estat estudiant el cicle, observant les estrelles des del naixement fins a la mort. I saps què? Envelleixen de la mateixa manera que nosaltres. Estic escrivint la ponència sobre estrelles de mitjana edat.

ANNA: Tu críptic..., crisi de mitjana edat.

GUILLEM: Exacte! El títol de la ponència: "Crisi de maduresa estel·lar". Encara ets genial.

ANNA: Encara Guillepolles.

GUILLEM: Jo també t'estimo. Puc quedar-me una estona? (*Ella fa que sí amb el cap. Ell es relaxa i es posa còmode.*) He descobert que les estrelles de mitjana edat tenen els mateixos problemes que les persones de mitjana edat. És un fet. Experimenten més moviment interior..., indigestions, gasos, úlceres! La seva energia disminueix, es tornen més lentes, perden la seva brillantor de joventut, es tornen grises, fosques! Fins i tot la seva silueta es difumina. Sóc l'analogia vivent. Mira.

GUILLEM comença a treure's el jersei, però el cap se li queda enganxat en una màniga en el moment just que entra ELISABET, amb el walkman, escoltant música, taral·larejant, sense fer cas de res. Intentant treure el cap, la mà de GUILLEM va a parar sobre el seu pit. Ella crida, se'l treu de sobre.

ELISABET: Treu-me les mans de sobre, malalt! Pervertit!

GUILLEM (*traient el cap pel coll del jersei*): Ho sento, Eli. No podia veure. No volia...

ELISABET: Sí, sí! Això és el que diuen tots! Un accident a propòsit!

Fosc.

ESCENA SISENA

Els llums il·luminen ELISABET i ANNA. Més tard. El mateix vespre.

ELISABET: Estic esperant el metro i, de cop i volta, una mà —com qui no vol la cosa— va i se'm posa sobre el pit. O un grup de paios fent el burro darrere meu i quan me n'adono, ja m'han estirat dels sostenidors. Com poden ni tan sols saber que porto sostenidors? És fastigós!

ANNA assenteix.

ANNA: Guillem. Accident.

ELISABET: No parlo de Guillem. (*ANNA fa que sí amb el cap.*) Em fa por anar al ball i tot. No sé... què passa si algun paio s'acosta massa o, no sé, posa la mà on no hauria de posar-la? (*L'ANNA agafa la mà d'ELISABET, la hi pica, fa que sí emfàticament.*) Picar-li la mà? Ara ja no es porta això, mama!

ANNA: Cos, el meu cos.

ELISABET: Estem parlant del meu cos, mama.

ANNA: Jo també.

ELISABET: Ara no vull parlar de tu. No vull parlar del teu cos o del teu cervell. L'afàsia no és l'únic problema del món, *vale?*

ANNA: Creix. Difícil.

ELISABET: Vas haver de passar per aquesta tortura, els nois intentant que hi caigués de peus a la galleda?

ANNA: Caure no. Mai caure.

ELISABET: "Tranqui", mama! Em referia a intentar lligar. Jo, no sé què és pitjor, que intentin alguna cosa o que no ho intentin. Què passa si ningú no em demana per ballar? Què passa si els ho demanen a totes les meves amigues i jo em quedo allà sola com un extraterrestre?

ANNA: Tranquil·la, *florero*.

ELISABET: Potser serà millor que no hi vagi. Tampoc no tinc res per posar-me. "De bon rotllo", mama, però la meva roba sembla dels anys deu! Necessito un vestit "potent", "guai".

ANNA: Vestit maco.

ELISABET: "Potent", mama. Vull un vestit "potent"!

ANNA: "Potent". Nois toquen "potent".

ELISABET (*desesperada*): Ai, mama, no entens res!

ANNA: Entendre sí. Confusa. Adoles-cent. (*Agafa un raspall i comença a pentinar els cabells d'ELISABET.*) Cabell. Palla.

ELISABET: Perfecte, acaba d'enfonsar-me, just el que necessito. (*Mentre ANNA li estira els cabells.*) Au! M'estàs torturant.

ANNA: No torturar. Transformar. Agafa coquillatge... No! No! Maquillatge. Posa't còsmics! Cosmètics!

ELISABET: No et millorarà mai aquesta manera de parlar, mama?

ANNA: Potser no. Oblida parlar ara. Gran nit ve. Ball merdós!

ELISABET: Mama!

ANNA: Ball mervellós! Mervellós! Maco Elisabet!

ELISABET: "Potent", mama, "potent"!

Els llums sobre GUILLEM contrastant amb el cel de nit, ple d'estrelles brillants que l'envolten.

GUILLEM: Igual que els éssers humans, les estrelles no brillen indefinidament. Viatgen pel cicle de la vida igual que nosaltres. La seva evolució té fins i tot un codi de colors! Mireu! Aquestes estrelles blaves són les joves: calentes, desbordants d'energia. Les grogues són menys intenses i una mica adormides, amb un principi de *michelin* a la zona central. Les vermelles són més velles, emeten uns raigs cansats, i aquestes estrelles nanes de color blanc ja han brillat tot el que ho havien de fer, i ara s'estan refredant i s'estan convertint en estrelles nanes de color negre, com si fossin el caliu d'un foc que s'apaga. I nosaltres pensàvem que aquestes estrelles eren tot el que existia i que nosaltres érem el centre de tot! Ara sabem que nosaltres només som un pla-

Assaigs de Cel de nit, de Susan Yankowitz. Direcció: Ima Ranedo. AIET. Intèrprets: Maria Vilanova, Pau Torelló, Xavier Casan, Fátima Álvarez, Teresa Méndez, Ramon Garrido i Judith Pujol. (Fotografia: Tina Bagué).

neta infinitèsim a la deriva enmig d'una eternitat de centenars de milions de galàxies i un bilió de trilions d'estrelles.

Fosc. Els llums il·luminen ANNA que està amb una VENEDORA

VENEDORA: Així que busca un vestit per a la seva filla? (*ANNA fa que sí.*) Quina talla té?

ANNA: Petitavuitanta.

VENEDORA (*perplexa, incòmoda*): Ah. Sí. Però necessito saber la seva talla. (*L'ANNA no la sap.*) Una 40? 42?

ANNA: Quaranta.

VENEDORA: Mot bé, una quaranta. Quin tipus de vestit busca?

ANNA: Ball. "Potent".

VENEDORA: Potent. Vol dir... resistent? Alguna tela que sigui per a tot portar? Tipus un cotó, un tergal...?

ANNA: Bonic.

VENEDORA: Tots els nostres vestits són macos.

ANNA: Maco, "potent"! "Guai"! "Potent"!

La VENEDORA la mira fixament. Òbviament pensa que l'ANNA està malament del cap, però intenta ser educada.

VENEDORA: Escolti estimada. Vol dir que no seria millor si portés la seva filla amb vostè?

Es gira. L'ANNA l'agafa per l'espatlla.

ANNA: No! Sorpresa! Ara!

VENEDORA: No em toqui!

ANNA: Pacient, si us plau, pacient!

VENEDORA: Oh. És una pacient! Ara ho entenc. Drogues...?

ANNA: No, no! Sóc, sóc...

VENEDORA: Alguna cosa mental? No s'avergonyeixi. Tothom en té, de problemes.

ANNA: No problema! Només ball. Dia fantàstic. Ball porter... "Portent"!

VENEDORA: Portugal? És portuguesa, vostè?

ANNA (*aprofitant l'oportunitat*): Portuguèssi.

VENEDORA: Bé, per què no ho ha dit abans? (*Parlant a poc a poc.*) Comencem un altre cop. Li ensenyaré el que tenim... (*L'ANNA sospira alleugerida.*) M'encanten els fados!

Els llums s'apaguen. Només resta il·luminat el PACIENT AFÀSIC, que intenta lligar la paraula amb l'emoció.

PACIENT AFÀSIC: Jo pit. Pit? Jo ric. Tu. Jo trio... odio tu. Jo pena. Jo vent... cent... dent... content! Jo teerrrr... teerrrooor! Jo furrrrr... furriós. Jo dessss... desss-sitjo. Jo butaca... millor. Jo mòmia. Glòria. Jo glòria!

ESCENA SETENA

Un PERIODISTA entrevista ANNA. Mentrestant, DANIEL deambula pel voltant.

PERIODISTA: Així, vostè està fent un progrés fantàstic!

ANNA: Molt lluita.

PERIODISTA: Quan fa de l'accident?

ANNA: Tres... cinc anys.

DANIEL: Cinc mesos.

PERIODISTA: Encara fa teràpia?

ANNA: Sí, sí. Molt teràpia. Cada dia. Però ara també automòbil.

DANIEL: Vol dir autònoma.

PERIODISTA: Ah, bé.

DANIEL: Sí, comencem a veure la llum al final de la llengua... túnel. Volia dir túnel.

ANNA: Lapsus "tunale".

PERIODISTA: És fantàstic que llegeixi la seva conferència al congrés internacional.

ANNA: Im... im... impotent.

DANIEL: Important. És important per a ella.

ANNA: Conferència important.

PERIODISTA: Pot seguir amb la seva investigació a l'observatori?

ANNA: No observatri. Problema. Aire prim. Dolent pujar.

DANIEL: No pot arriscar-se a la falta d'oxigen a aquella alçada.

PERIODISTA: Llavors, com pot estar al dia amb els descobriments més recents?

ANNA: Oscil·lador.

DANIEL: L'ordinador. Utilitza l'ordinador.

PERIODISTA: I continuarà ensenyant?

ANNA: Sí! Setmana que ve.

PERIODISTA: De veritat?

DANIEL: Any. L'any que ve. Probablement.

PERIODISTA: Podria fer-me una idea general sobre el tema de la seva conferència? Res de complicat. Això serà un article de perfil humà, no un article científic.

ANNA: Sobre fred i fosc.

DANIEL: Està estudiant la qüestió de la matèria fosca.

ANNA: Cosmos matèria fosca, sí. Univers amaga. Home cadira rodes... gran ciència.

DANIEL: Stephen Hawking.

PERIODISTA: Ah sí.

ANNA: Ell diu dos misteris només. Un cosmos, un cervell. Falta molt entre i entre. Humà i pols còsmic no superat... separat. Mateixa matèria. Vida part tot Univers, oceà connectat, cos d'aigua.

PERIODISTA: Què intenta dir?

DANIEL: Diu que tota vida humana es crea a partir de la mateixa matèria.

ANNA (*furiós*. A DANIEL): No posar paraules a boca! (Al PERIODISTA:) Escolta

jo. Jo! Jo astrònoma. Jo sé.

PERIODISTA: Ho sento, no volia semblar...

DANIEL: Mira Anna, només intentava explicar...

ANNA: Intentant ser gran home. No parlar meu pensament! Vés fer ària.

DANIEL (*també enfadat*): Perfecte! Parla tu per tu mateixa! Què et penses, que no tinc res més a fer? (*Marxa enfadat.*)

PERIODISTA (*després d'una pausa*): Vostè, és feta d'una pasta... dura!

ANNA: Pasta? Mica cafè i llet? (*Els llums il·luminen DANIEL que està cantant una ària amarga i plena d'ira amb tota la seva força. Fa una pausa per prendre un glop de licor.*) Veu Daniel! Molt lleó!

DANIEL: Ah, què passa, que un lleó gran i dolent ha espantat el teu periodista?

ANNA: Tu... borratxo?

DANIEL: Encara no.

ANNA: Alcul espatlla veu òpera. La beguda autoestruc... entruc...

DANIEL: Encaixonat. Aquesta és la paraula! (*Canta vehementment:*) *Addio, Addio, Addio, Addio...*

ANNA: Para! Despertar morts!

DANIEL: Suposo que sí. Per això has entrat tu, oi?

ANNA: ...Què?!

DANIEL: No vols que parli, no vols que canti. Sí, senyora. Al seu servei. Xiuli'm una miqueta. Això encara ho pots fer, oi?

ANNA: Jo paraules petites, sí. Però tu cor petit. Fer mal divertit.

DANIEL: Jo? Però si sóc un sant. Tothom ho sap.

ANNA: Tothom sap tu res. Zero. Nedant en fracàs. Anna dèbil, ara tu grans pantalons, caminar kikiriki kikiriki.

DANIEL: Ah sí, és fantàstic per a mi. Tinc poder! Puc posar-te en un taxi i dir-li al conductor on has d'anar; puc ajudar l'Elisabet amb els deures i parlar amb els seus professors; puc omplir els xecs, parlar amb el metge, apuntar les teves cites... Quina sort que tinc! Mozart pot esperar, és un honor ser el teu criat, el teu infermer, el teu company de fatigues...

ANNA: Prou! Anys, anys jo tot. Audicions, jo truco, jo amb amor, jo faig infinitat!

DANIEL: D'acord! Ara no tindria feina si tu no m'haguessis empès, si no m'haguessis aconseguit audicions, si no m'haguessis humiliat als assaigs. Perfecte! O sigui, que ara estem en paus, oi? Però..., què passa amb els pròxims deu anys? Els pròxims vint, quaranta, cinquanta anys?!

ANNA: Home lliure.

DANIEL: Lliure? No, no, maca, estic lligat a tu. Som un equip. El presoner i el guarda. El pallaso ximple i el pallaso llest. No existim l'un sense l'altre. Què faries si me n'anés?

ANNA: Fer nova vida.

DANIEL: Ah sí? Tota sola? Au-to-mòbil?

ANNA: Vés! Vés! Agafa llibertat!

DANIEL: És això el que vols?

ANNA: No compadir Anna! Adéu eternitat!

DANIEL: D'acord! Me'n vaig!

DANIEL marxa de l'habitació. Els llums il·luminen l'ANNA, que està quasi hiperventilant-se de ràbia. Mentrestant, en un altre lloc se sent l'alè d'algú que infla un globus enorme, de color brillant, com el del sol o el de les estrelles. Llavors es veu GUILLEM darrere el globus. Tot seguit es dirigeix als alumnes.

GUILLEM: I després d'haver passat totes aquestes estrelles la mitjana edat, després de brillar i d'haver mort, ens enfrontem amb la qüestió última, el misteri final: com s'acabarà el món? (*Infla encara més el globus, fins al límit.*) Podria passar alguna cosa semblant, tot l'Univers empenyent cap enfora, expandint-se en totes direccions, cada àtom portat al límit fins que, inevitablement... (*Deixa anar l'extrem i el globus fa un soroll, es desinfla i surt com una bala.*) Surt com una bala cap a l'espai, gemegant. (*Recull el globus.*) O potser acabarà així... (*Agafa els dos extrems del globus i els tensa, llavors els deixa anar i peten amb força.*) El dia que l'expansió de cop arribi al final i llavors l'Univers es replegui amb una força increïble trencant-se a trossos fins convertir-se en un no-res un altre cop, un Big Bang invertit.

En un altre cantó, DANIEL es prepara per marxar, encara enfadat. ELISABET és amb ell.

ELISABET: No podeu tallar, Daniel! No podeu!

DANIEL: Ella m'agafa tot l'aire. No hi ha espai per a ningú més. M'ofego, m'estic morint.

ELISABET: Ella es morirà sense tu.

DANIEL: La teva mare? És indestructible.

ELISABET: No, no ho és. És fa la dura, però se sent com una merda.

DANIEL: I em tracta com si jo fos una merda! Bé, ja en tinc prou! Estic tip de ser la seva memòria, els seus ulls, la seva oïda, la seva boca.

ELISABET: És difícil per a ella demostrar-ho, però... et necessita.

DANIEL: A mi? Oh no! El que necessita són unes mans per recollir-la quan cau. Necessita una crossa on recolzar-s'hi. Li importa un rave si sóc jo qui li'n fa o és el veí del costat.

L'ANNA s'ha acostat cap a les veus. Se situa de manera que pot escoltar el que diuen.

ELISABET: Tu ets el "veí" que necessita! I... jo també.

DANIEL: No, no Eli, no et posis així ara...

ELISABET: Però també em deixes a mi. I no podré amb tot! Hauré de ser la filla i la mare i el *nòvio* i la infermera i ja saps com acabaré, oi? Seré una d'aquelles senyores grans que es passen la vida cuidant les seves mares i mai no podré fer la meua vida.

DANIEL: Au va, Eli. T'estimo i no et deixaré.

ELISABET: Ja no l'estimes?

DANIEL: L'amor no ho és tot.

ELISABET: Ah, perfecte! Llavors, com és que totes les pel·lícules van d'això precisament? I les novel·les? I les teves òperes? Totes les que he vist són d'amor.

DANIEL: Tu només has vist les òperes on surto jo.

ELISABET: Què vols dir? Que només s'enamoren els barítons? Aconsegueixen la noia i després l'abandonen? Igual que tu. Au va, Daniel, has de reconèixer que els païos de l'òpera o són uns porcs masclistes o uns calçasses.

DANIEL: No tots els païos...

ELISABET: I les pobres dones! Què passa amb elles? Se suïciden. O es tornen boges o la "palmen".

DANIEL: Creu-me, Eli. La teva mare s'assembla més a la reina de la Nit que a la Violeta.

ELISABET: Tant és. T'estima.

DANIEL: Què et fa pensar això?

ELISABET: El meu instint de filla... A més a més, m'ho va dir.

DANIEL: Ah sí? Quan?

ELISABET: En unes converses privades.

DANIEL: De veritat? Amb paraules?

ANNA es deixa veure.

ANNA: Més, més que paraules.

ELISABET (*després d'un silenci, badalla*): Estic baldada. (*Surt.*)

DANIEL: Tens res més a dir? (*ANNA li toca el braç. Parla entre dents. Ell s'enretira.*) No et sento.

ANNA (*murmurant*): No voler.

DANIEL: No voler, què? Au va. Parla'm. (*Intenta tocar-lo un altre cop, però ell no diu res.*) El llenguatge, Anna. El poder de les paraules! Això és el que ens fa diferents dels animals, te'n recordes? Què hi ha dins el teu cap?

ANNA: No vull tu marxar. Anna sola.

DANIEL: "No vull que marxis i em deixis sola". És això el que vols dir? (*ANNA fa que sí.*) Diga-ho, doncs.

ANNA: No vull marxis i deixis sola. Però..., però només si... amor.

DANIEL: Què passa amb l'amor?

ANNA: Tu sentir?

DANIEL: Ara parles tu.

ANNA: Oh jo. Jo molt amor. (*DANIEL no respon.*) Necessitar molt tu.

DANIEL: És veritat?

ANNA: Tan mist... tan miserable! I vergonya. A dins, pluja de llàgrimes. Paraules des... desapareixen. Desesperació. Cor presó. No poder moure amor a la boca.

DANIEL (*més amablement*): Intenta-ho. Necessito que ho intentis.

ANNA: Tu... Daniel... prego cel trobar algú Daniel. Desperto malson, cara somriu. Donar vida. Gran sort a mi.

DANIEL: Gran sort per tu.

ANNA: Sí. (*L'abraça.*) Sort gegant. Gràcies.

ESCENA VUITENA

Els llums il·luminen el PACIENT AFÀSIC, que llegeix un llibre, lluita amb les preposicions i intenta lligar les paraules amb les emocions.

PACIENT AFÀSIC: Camino al voltant de l'habitació...: *al voltant*. Salto a peu coix davant la cadira...: *davant*. Estic pobre... sobre la taula...: *sobre*.

A casa, l'ANNA està asseguda davant el tocador, maquillant-se. Porta una combinació. ELISABET l'ajuda mentre escolta el seu inseparable walkman. Porta una bata. DANIEL està fora d'escena, assajant parts del duet Papageno/Papagena de La flauta màgica.

ANNA: Quina música a orelles?

ELISABET: Què?

ANNA (*alt*): Música a orelles?!

ELISABET (*més alt encara*): "Ska"!!.

ANNA (*més alt encara*): Ca-ca??

ELISABET (*més alt encara*): "Ska"!!!

DANIEL (*des de fora*): Podeu abaixar una mica el to?

ANNA (*fa senyal a ELISABET de tancar el walkman. Ho fa*): Daniel necessita concert... concentrar.

ELISABET: Música per a "carrosses"!

ANNA: I la teva música "ska", per què "superfabulosa guai"?

ELISABET: No ho entendries.

ANNA: Per què no?

ELISABET: Paraules, tot són paraules..

ANNA: Deixa'm.

ELISABET: Au va, dedica't a una altra cosa.

ANNA: Intentar. Deixa'm.

ELISABET li dona el walkman i l'hi encén. ANNA escolta i segueix el ritme.

PACIENT AFÀSIC: Miro cap a terra...: *cap a... cap a...: cap a terra*. Poso el braç al cap mit... mitjó? (*Intenta dir la paraula. Ho comprova al llibre.*) Poso el braç al cap mitjançant la mà, ahhhh!

ANNA (*parla a batzegades*): Paraules, sí! Entendre paraules perfectament! "Fill de puta, fill de puta, fill de puta..."

ELISABET: Ja sabia que al·lucinaries.

ANNA (*li torna el walkman*): No m'agrada. És sexista! Per què no fill de putu, fill de putu?

Riuen juntes.

ELISABET: No t'importa?

ANNA: Bon ritme, males paraules. És igual jo.

PACIENT AFÀSIC: Poso el dit sobre el nas...: *sobre... sobre.*

ELISABET: Estàs millorant, mama.

ANNA: No parlar públic encara neutrins... nervis!

ELISABET: Mira'ls a la cara. No sé. Explica d'on vens.

ANNA: Exacte, exacte!

PACIENT AFÀSIC: Agafo... amago la mà darrere l'esquena... *darrere.*

ELISABET mira la seva mare. El maquillatge és un desastre.

ELISABET: Patètic! I tu vas ser qui em vas ensenyar a fer-me la ratlla.

Ajuda ANNA a corregir el maquillatge. Mentrestant, el PACIENT AFÀSIC intenta l'última frase.

PACIENT AFÀSIC: A vegades, Déu ens vigila des de dalt...: *dalt. (Mira amunt, avall, al voltant, buscant Déu. Se'n va.)*

ANNA: Mà salta, cervell, boca, cor... tots tremolar, com dona cent anys.

ELISABET: Un altre cop torturant-te. Deixa't una mica de marge. Ja comences un altre cop. Quantes persones tenen una segona oportunitat a la vida? Tu, tu ets com una persona nova! Això sí que és còsmic, oi?

ANNA: "Potent"!

DANIEL (*comença a cantar el tros de Papageno, després d'haver portat els tres nois Papagena: "Nun, Papageno, sich dich un". Silenci per a la resposta de Papagena:* Pa Pa Pa Pa Pa...)

ELISABET: Li han donat el paper de veritat?

ANNA: Firmat línia punts.

ELISABET: Això sí que és "guai". Pot arribar a ser una estrella. Mira, tu estudiaràs les estrelles i ell en serà una.

ANNA: I tu ser a estrelles.

ELISABET: Sí, seriem una família d'estrelles.

ANNA: Veu com música de les esferes.

ELISABET: T'agrada com canta, oi?

ANNA: Encanta.

Les dues escolten.

DANIEL: Pa Pa Pa. (*En el silenci que deixa per a la resposta, l'ANNA li respon, primer amb recel i després amb plaer.*)

ANNA: Pa Pa Pa.

DANIEL: Pa Pa Pa.

ANNA: Pa Pa Pa.

DANIEL: Pa Pa Pa Pa Pa Pa. (*El duet continua, amb DANIEL fora d'escena i l'ANNA mirant cap a la direcció on és. Finalment entra i junts canten l'última part.*) Pa Pa Pa Pa Pa Pa Pa-Geno!

ANNA: Pa Pa Pa Pa Pa Pa-Geno!

Els llums s'apaguen. Només queda il·luminat GUILLEM, mentre la música de La flauta màgica continua.

GUILLEM: Si acosteu l'orella al Cosmos, el sentireu: la música de les esferes. Fa molts segles, Pitàgores, mentre escoltava a la nit els moviments dels set planetes, va crear les set notes de l'escala musical i es va meravellar en veure que hi ha harmonia entre el Cel i la Terra i que l'Univers canta, sí, es mou amb ritme. Fa música del no-res, dels seus propis moviments, fa una música divina si l'escoltes, i els cossos celestials ballen...

GUILLEM balla. ELISABET entra a la sala de ball amb el seu vestit "potent". ANNA està controlant dreta en un cantó. Mira l'escena. Un HOME JOVE entra i toca ELISABET a l'espatlla.

HOME JOVE: Un vestit captivador. (ELISABET somriu tímidament.) M'ha deixat bocabadat. (Somriu un altre cop sense poder dir ni un mot.) Vols ballar?

ELISABET: Vale.

Ballen d'una manera estranya.

Fosc.

ESCENA NOVENA

So d'un avió volant. Se sent un enregistrament, el final de la casset de francès d'Elisabet, que diu: "El francès és una llengua romànica, capaç d'expressar molts matisos de significat. Per aquesta raó, sempre s'ha considerat la llengua de l'amor i la diplomàcia. Es parla a tot el món, en diversos llocs del Carib, la Polinèsia, l'Antàrtida, Àfrica, els Estats Units i, naturalment, a França. Esperem que aquesta casset et faci servei en viatges futurs. Voilà. Un de ces jours nous nous rencontrerons à l'Arc de Triomphe à la Place de l'Étoile! Bon Voyage!"

Un raig de llum enfoca ANNA, que està vestida elegantment. Duu el collaret que portava al principi, ja arreglat. És al Congrés Internacional de París. Llegeix la seva ponència agafant els papers amb les mans. Parla a poc a poc per mitjà d'un micròfon, mentre que un intèrpret tradueix les seves paraules al francès i un altre traductor les tradueix al llenguatge dels signes.

ANNA (lluïtant amb el llenguatge científic i fent molts errors de pronunciació): En el passat errors de catul... càlcul en l'abs... absorció de la llum per la pols ha produït ximes... xifres a la baixa sobre masses galants... galàctiques. El problema de la matèria fosca pot solució parcialment si es corretja... corregeix aquest eros... ermita... error. (Pateix. S'atura.) Errors molts. Massa. (Dubta. Es decideix.) Sentores i senors, perdonar. Astronomia grans paraules. Elefants a llengua. No ponència ciència. (Deixa els papers. Parla espontàniament, els intèrprets intenten seguir-la.) Mireu el cosmos i vosaltres veure. Grans espais entre estrelles. Ara per mi, espais entre paraules, forats al escoltar, forats al parlar. Jo

buscar moltes veritats que sentir, però no poder expressar. Idees dins cap, però paraules obres... pobres. Jo sóc afàsia, Anna afàsia. Sabeu història Alicia País Meravelles caure dins forat negre, no morir, però explorar nou món. Ara millor meu cor obert. Sorpresa de viure, cada dia. Jo treballant. Per trobar llum brillant.

Cel de nit bonicamagat, i misteri. Fanta-fantàstic. Jo. Vosaltres. Tot món. Sense paraules.

FI